

Š i f r a k a n d i d a t a :

--

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

PSIHOLOGIJA

==== Izpitna pola 3 =====

Sreda, 2. junij 2010 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitsna pola vsebuje 4 strukturirane naloge, od katerih izberite 3. Pri vsaki nalogi tudi označite, na kateri del odgovarjate (A, B ali C). Število točk, ki jih lahko dosežete, je 33; vsaka naloga je vredna 11 točk.

V preglednici z "x" zaznamujte, katere naloge naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prve tri naloge, ki ste jih reševali.

1	2	3	4

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte v **izpitno polo** v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z nič (0) točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko napišete na konceptna lista, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni.

Prazna stran

OBRNITE LIST.

1. Eden od očetov psihologije, Sigmund Freud, je prvi opozoril, da je velik del duševnosti prikrit in se ga ne zavedamo. V dokaz svoji trditvi je navedel tudi pregovor: »Kar si enkrat pozabil storiti, boš opustil še večkrat.«

(Povzeto po knjigi S. Freuda »K psihopatologiji vsakdanjega življenja«, Ljubljana: DZS, 1975)

- A) Opredelite pojem nezavednega in navedite nekaj načinov pojavljanja nezavednih vsebin v zavesti (v vedenju). (3 točke)

B) Kako bi razložili pregovor iz besedila naloge po psihanalitični teoriji? Pojasnite, kaj je mislil Freud z izjavo »Človek ni gospodar niti samega sebe.«. (4 točke)

C) Presodite pomen Freudovega prispevka k razvoju psihološke znanosti in pomanjkljivosti njegove psihanalitične teorije. (4 točke)

2. Raziskovalci so želeli dokazati, da gledanje agresivnih filmov poveča verjetnost agresivnega vedenja pri mladostnikih. Prvi skupini proučevancev so pokazali film o naravnih lepotah Slovenije, drugi skupini pa film z agresivno vsebino. Po ogledu so ugotavljali pogostost agresivnega vedenja v obeh skupinah mladostnikov.

- A) Kaj je v tem eksperimentu predstavljalo neodvisno in kaj odvisno spremenljivko? Zapišite, katera skupina učencev je predstavljala kontrolno skupino. (3 točke)

B) Načrtujte eksperiment s področja učenja in spomina. Napišite problem eksperimenta, zastavite hipoteze, opredelite spremenljivke in sestavite skupine proučevancev. (4 točke)

C) Presodite, katere pomanjkljivosti se lahko pojavijo pri izvedbi načrtovanega eksperimenta, in pojasnite, kako te pomanjkljivosti vplivajo na rezultate. (4 točke)

3. Brina se pripravlja na preizkus znanja iz psihologije. Pravkar se uči snov o dejavnikih, ki vplivajo na učinkovitost učenja. Med drugim izve, da je ustrezna osvetljenost delovnega prostora med 400 in 500 luksi. Prav tako moramo v prostoru, v katerem se učimo, poskrbeti za primerno vlažnost prostora in uravnavati sobno temperaturo na 20°C do 24°C . Dejavnike, o katerih se uči, Brina razvrsti v preglednico, ki jo oblikuje z novim računalnikom. Njeni starši namreč visoko cenijo izobrazbo, zato ji preskrbijo vse učne pripomočke, ki jih potrebuje za uspešno učenje. Brina je zadovoljna tudi z učiteljico psihologije, ki razlago učne snovi vedno dopoljuje s primeri iz vsakdanjega življenja, videoposnetki in diskusijami z dijaki.

- A) V besedilu je opisanih več vrst dejavnikov uspešnega učenja. Poimenujte dve vrsti dejavnikov, ki izvirata iz okolja. Za vsako vrsto dejavnikov izpišite dva primera iz besedila. (3 točke)

B) Poimenujte še drugi dve vrsti dejavnikov uspešnega učenja, ki izhajata iz učenca. Besedilo naloge preoblikujte tako, da bodo primeri za vsakega od poimenovanih dejavnikov razvidni iz Brinine priprave na preizkus znanja iz psihologije. (4 točke)

C) Katere strategije za uspešnejše učenje bi svetovali učencu, ki snovi ne razume in se je zato uči le na pamet? Za vsako predlagano strategijo utemeljite, zakaj bi omogočila uspešnejše učenje z razumevanjem. (4 točke)

4. Natašin življenjski cilj je, da bi si ustvarila lastno družino in skrbela zanjo. Prijateljica Marta pa ji večkrat pripoveduje o svojih kariernih načrtih, pri čemer ji je najpomembnejši dober zaslužek.

A) Opredelite pojem vrednot. Poimenujte kategorijo vrednot (po Musku), ki je najpomembnejša Nataši, in kategorijo vrednot, ki je najpomembnejša Marti. (3 točke)

B) Mladi dajejo mnogokrat prednost hedonskim vrednotam. Navedite tri take vrednote in vsako ponazorite s primerom obnašanja mladostnika v neki situaciji. Iz opisa naj bo razvidno, katero vrednoto ponazarja situacija. (4 točke)

C) Presodite, zakaj so vrednote pomembne za posameznikovo doživljjanje in obnašanje. Pojasnite svoje presoje. (4 točke)

Prazna stran